

Lyhyt katsaus keloapuun vientiin Neuvostoliitosta Suomeen vuonna 1987

1. Lisäpöytäkirja tavaravaihdosta Suomen ja Neuvostoliiton välillä, päivätty 3.–4. helmikuuta 1987. Neuvostoliiton osapuoli sai Ähtärin Finkelolta/Heikkilältä sitoumuksen (päivätty 12. marraskuuta 1986) ostaa 20.000 kuutiota keloapuuta. Kyse oli aivan uudesta, neuvostoliittolaiselle osapuolelle tuntemattomasta tuotteesta, josta ei ollut mitään virallisia tuotetietoja.

(I) Pöytäkirjamerkintä asiasta: tavaramäärä, jonka Suomi oli valmis ostamaan Neuvostoliitosta [ilmeisesti tilaus, *kääntäjän huomautus*]... mikä tahansa asiakirja, jossa tuodaan esille, (a) että sopimus keloapuun hankinnasta on kaupan pääsopimus, ja (b) että Markku Heikkilä, Ähtärin Finkelo Oy... edustaa Suomen osapuolta ja Neuvostoliiton osapuolta edustaa AO Exportles ja Neuvostoliiton ulkomaankauppaministeriö.

2. 12. marraskuuta 1986 päivätty Ähtärin Finkelon/Heikkilän ostositoumus luovutettiin Neuvostoliiton osapuolelle ilmeisesti asiantuntijatasolla Moskovassa käydyissä neuvotteluissa 8.–10. joulukuuta 1986.

(II) Pöytäkirjamerkintä asiasta: ...onko mainittua asiakirjaa (AO Exportlesissä, Neuvostoliiton ulkomaankauppaministeriössä tai muissa organisaatioissa)?

3. Kun Neuvostoliiton osapuoli otti vastaan Ähtärin Finkelon/Heikkilän sitoumuksen keloapuun ostosta (3.-4. helmikuuta 1987), oliko kyseessä Exportlesin kannalta uudesta tuontitartikkelista vai olivatko he olleet puuhaamassa jo aikaisemmin tätä tai vastaavia hankkeita.

Kyseessä oli valtion tasolla solmitusta sopimuksesta, jonka pohjalla oli (III) vastaava aiesopimus tai Exportlesin vientisuunnitelma. Aiesopimus tai Exportlesin tekemä vientisuunnitelma.

4. AO Exportles lähetti V/O Lenfintorgille (IV) toimeksiannon koskien kelopuun toimituksia suomalaisen osapuolen tekemän tilauksen pohjalta. Tämä tapahtui todennäköisesti helmi–huhtikuussa 1987.

Edellä mainittu toimeksianto johti sopimuksen nro 12-10/70390 allekirjoittamiseen 10. kesäkuuta 1987 (tarvittaessa sopimuksen teksti voidaan lähettää faksina).

Kelopuun toimituksia koskevan toimeksiannon pitäisi olla Exportlesin tai V/O Lenfintorgin arkistoissa.

5. Tavara toimitettiin tehdyn sopimuksen puitteissa. Tavarantoimitus edellytti ainakin seuraavia liiteasiakirjoja:

(V) vientilupa (saatu Neuvostoliiton ulkomaankauppaministeriöstä).

(VI) laskut (kauppalaskut), lähetyslistat, laatusertifikaatit, tavaroiden laaduntarkastusasiakirjat, vakuutusasiakirjat, muut todistukset ja kuljetusasiakirjat.

Kelopuu toimitettiin Kostamuksen tulliterminaalin kautta. Raja ylitettiin Kortessalmessa (Vartius).

Tarvittavat neuvostoajan arkistoista saatavat asiakirjat on numeroitu (I - VI) ja alleviivattu. Kiinnostavimpia olisivat kohdassa VI asiakirjat. Ehkä yksikin asiakirja riittäisi.

Ähtärin Finkelo Oy/Markku Heikkilä
 Ulkoasiainministeriön kauppapoliittisen osaston kirjasto
 Tavaravaihtopöytäkirja vuodelta 1987
 asiakirjojen tutkiminen
 päivämäärä 13. elokuuta 2005

Tutkimustulokset:

1. Tavaravaihtopöytäkirja 1987: asiantuntijaneuvottelut Moskovassa 9.–10. joulukuuta 1986.
 - a) Luonnonvarojen vientiä Neuvostoliitosta Suomeen käsittelevä työryhmä kokoontui ulkomaankauppaministeriössä seuraavassa kokoonpanossa: Palmqvist, Niemi ja Honkatukia Suomen puolelta, Minaev ja Ruzanov Neuvostoliiton puolelta.
 - i. Mitä tarkoittaa kirjainlyhenne MBT? [Министерство внешней торговли – ulkomaankauppaministeriö, *kääntäjän huomautus*]
 - ii. Neuvotteluissa käsiteltiin kysymystä keloapuun toimittamisesta Neuvostoliitosta. Kaiken todennäköisyyden mukaan luovutettiin tilaus tarvittavista toimitusmääristä (?)!
 - a.i.1.a.i.1. Sisälsikö tilaus Ähtärin Finkelo Oy:n/Markku Heikkilän ostositoumuksen.
Päiväty: 12. marraskuuta 1986.
2. 11. joulukuuta 1986 päivätty muistio nro 771, johon Kari Jämsen kirjasi:

”Viralliset neuvottelut tavaravaihdosta vuonna 1987 käytiin 8.–10. joulukuuta 1986; Palmqvist (Suomi)/Piskulov (Neuvostoliitto):

 - a. ”...Helsingin ja Moskovon neuvotteluissa löytyi 14 MSUR:n arvosta lisävientiä...”
3. 30. tammikuuta 1987 päivätty muistio nro 88, johon Esko Hamilo kirjasi:

”Apulaisosastopäällikön Paavo Kaarlehdon ja varaulkomaankauppaministeri P. I. Osipovin tapaaminen Moskovassa 27. tammikuuta 1987”:

 - a. ... Osipov ilmoitti, että Exportles on juuri tehnyt suomalaisille ostajille kaupallisen tarjouksen, joka sisältää 2.426.000 kuutiota lehtikuitupuuta (josta koivua 2364.000 kuutiota) ja havukuitupuuta 374.000 kuutiota. Käytännössä Neuvostoliiton osapuoli tarjosi täsmälleen saman määrän, josta Suomen osapuoli oli aiemmin pyytännyt tarjousta... (Paavo Kaarlehto) (sivu 2)
 - b. Suomen osapuolen tilaus: ”...Osipov vahvisti, että Neuvostoliiton osapuoli perehtyy Suomen osapuolen tilaukseen. Koska on ilmeistä, että kummankin maan ministerien vaihtamissa luetteloissa on tavaranimikkeitä, jotka nyt on saatu mukaan

tavaravaihtopöytäkirjaan. Osipov pyysi suomalaisia täsmentämään kohtia 3 - 4.2 neuvottelujen alkuun mennessä. Neuvostoliittolaiset pyysivät suomalaisia kommentoimaan Neuvostoliiton osapuolen esittämää luetteloa...” (sivu 3)

i. Suomen osapuolen tilaus => lähetettiin AO Exportlesiin, tilauksessa määritettiin toimituskiintiöt.

ii. Suomen osapuolen tilaus koski kelo puuta (Ähtärin Finkelo Oy:n/Markku Heikkilän sitoumus ostaa mainittua tavaraa).

4. ”Ensimmäinen neuvottelukierros tavaravaihtopöytäkirjan päätösten täytäntöönpanemiseksi v. 1987 Moskovassa 3.–4. helmikuuta 1987.”

a. Neuvostoliiton puolelta: Berzhec (puheenjohtaja), Filin, Shibaev, Zakova, Jaštšenko

i. Oliko tavaraviennin sisältö sittenkään sama. Ei välttämättä!

ii. Neuvostoliiton osapuoli ilmoitti, että 20.000 kelo puukuution kiintiö on mahdollinen. Tässä vaiheessa asia oli AO Exportlesin päätettävissä!

iii. Kuka edusti Suomen osapuolta? (Suomessa ei ole tästä tietoja!)

5. Oikeudessa tuli esille, että jonkinlainen tapaaminen oli mahdollisesti 13. helmikuuta 1987. Suomessa ei ole tästä asiasta minkäänlaista tietoa.

a. Neuvostoliittolaisen osapuolen olisi pitänyt ilmoittaa, että V/O Lenfintorg on se taho, joka

toimittaa kelo puuta (= rajakauppaa harjoittava organisaatio). Viime kädessä kysymys on

tavarakaupan pääsopimuksesta.

b. Lopulta AO Exportlex antoi V/O Lenfintorgille toimeksiannon koskien [kelo puun] toimituksia.

6. Kari Jämsen kirjoitti 4. kesäkuuta 1987 ulkoasiainministeriön muistioon nro 468:

”Neuvottelut tavaravaihtopöytäkirjan päätösten täytäntöönpanemiseksi v. 1987 Moskovassa 1. kesäkuuta 1987: luonnonvarojen, metalliteollisuustuotteiden ja päivittäistavaroiden tuonti Suomeen; työryhmän raportti”

a. ... Neuvostoliitto ryhtyi valmistelemaan keskinäistä tavaravaihtoa ...500.000 kuutiota sahatukkia... (sivu 3)

b. keskustelu luonnonvaroista, läsnä Esko Hamilo ja Minaev

i. Tässä vaiheessa haltuunotto [anastus, *kääntäjän huomautus*] oli jo tapahtunut tai oli käynnissä juuri samaan aikaan!